Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 244. szám. Nagyvárad. Csütörtök 1913. október 23

Szombaton ülést tart a Ház.

A képviselőház szombati ülése elé óriási kíváncsisággal néz az egész ország.

Szombatra ugyanis az ellenzék is kérte a Ház összehivását, de egyuttal a kormány is összehivta a Házat.

Csak különböző céllal. A kormány által összehivott képviselőháznak az lenne a feladata, hogy tudomásul vegye a bizottságok jelentését s meghallgassa a miniszterelnök előadását a margitszigeti játékbank dolgáról. Ezzel szemben az ellenzék olyan napirendet kiván megállapitani, amely kizárólag a margitszigeti ügyet öleli fel s a melyhez igy minden képviselő tetszése szerint szólhat hozzá, anélkül, hogy még az elnökhöz vagy a többséghez kelljen fordulnia engedélyért. A két cél között tehát óriási különbség van.

A benyujtás és összehivás ténye felett nem lehetvén már vitatkozni, az ellenzéken a további taktika kérdése merült fel. Természetes, hogy itt is annyi a terv, ahány a vitatkozó ember.

Vannak, akik a történtek után ismét vissza akarnának térni a teljes passzivitáshoz; mások a leglármásabb aktivitást vallják célszerünek és ismét mások a csendes beilleszkedést az adott keretekbe. Ma azonban már elég nagy a pártfegyelem és végül mindenki bele fog nyugodni abba, amit a vezérek határoznak.

Egy ponttal tisztába jöttek; ha a Házba bemennek — ami jóformán biztos — a napirend előtt való felszólalásra fognak engedelmet kérni, ha az elnök ezt az engedelmet bármi okból megtagadja, kivonulnak és uj módot keresnek az ellenzéki vélemény érvényesitésére.

Jelentékeny tábor képződött az ellenzéken azokból, akik amellett érvelnek, hogy a szombati ülésen az ellenzék már azért sem jelenhetik meg, mert az elnökség az ellenzék kérését nem teljesitette s nem vette fel a napirendre az ellenzék által követelt napirendi pontot. Az elnöknek ezt az önkénykedését — mondja az ellenzéknek ez a része — csak azáltal lehet megtorolni, ha az egész ellenzék távol marad az ülésről.

Egy dolog bizonyosnak látszik, akármerre fordul a kocka: az ellenzék részvételével normális tárgyalás a Házban nem lesz. Pedig első sorban erre, békés parlamenti munkára volna szükség.

Gróf Czernin Berchtold utóda.

Hivatalosan jelentik, hogy az uralkodó herceg Fürstenberg bukaresti követ utódjává gróf Czernin Ottokárt nevezte ki. Ez a kinevezés nemcsak azért érdekes, mert váratlanul jött, hanem azért is, mert bejelentése annak, hogy gróf Czernin lesz nemsokára Berchtold közös külügyminiszter utóda. A bukaresti követség csak lépcsőfok arra, hogy onnan Czernin a monarchia legelőkelőbb diplomáciai állásába emelkedjék. Rendes szokás szerint csak aktiv diplomatát neveznek ki külügyminiszterré, vagy legalább olyat, aki egy-két év óta pihen, Czernin ellenben már tiz év óta rendelkezési állományban van. Mint követségi titkár hagyta el az aktiv szolgálatot és csak mint az osztrák urakháza tagja vett részt a politikai életben. Most, hogy a madridi nagykövetté kinevezett Fürstenberg utóda lett, mindenki benne látja a monarchia jövendő külügyminiszterét. Czernin gróf a trónörökös legintimebb baráti köréhez tartozik és gyakran fogadta vendégül a trónörököst winarzi (csehországi) birtokán.

A BÉKE FELÉ.

Nikita nyilatkozata.

Bécs, okt. 22.

A Südslavische Korrespondenz jelenti Centinjéből:

Nikita király egy előkelő személyiség előtt megelégedését fejezte ki, hogy az osztrák-magyar-szerb konfliktust sikerült békésen elintézni. Montenegró, a mely a Szerbiát érintő minden kérdésben érdekelve van, a legnagyobb örömmel üdvözli a béke föntartását, mert a közel egy évig tartott háboru minden Balkán-államban a béke utáni vágyat idézte elő. Montenegró, a mely nagy kulturális és gazdasági föladatok előtt áll, reméli, hogy a béke tartós lesz és számit is erre. Ezért kivánatos az albán ügyek gyors elintézése is.

A cár és háboru.

Bécs, okt. 22.

A Zeitnak jelentik Párisból: Pétervári hirek szerint a cárt az orosz katonai párt tagjaitól eredő közlések az utóbbi napokban annyira befolyásolták, hogy a cár közvetlenül közel álló háborura gondolt. Az osztrák és magyar meg szerb konflikus békés elintézése a cárban bizalmat keltett ugyan, de az osztrák és magyar-orosz viszony javulásáról egyelőre nem lehet beszélni.

Belgrád, okt. 22.

A Piemont cimü katonai lap jelenti, hogy a szerb tisztek több helyen nem akartak engedelmeskedni a hadügyminiszter parancsának, hogy a megszállott sztratégiai

Patkányok, házi és mezei egerek
kiirtására legjobb és legbiztosabb szerek a
MURIS készitmények,
mely más háziállatokra teljesen ártalmatlanok.

Kapható a főraktárban:
FARKAS ISTVÁN
Apolló drogériájában
Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13—02.

poutokat üritsék ki. Más részről viszont azt jelentik, hogy a visszavonulást már megkezdték és hogy a szerb csapatok legkésőbb péntekig elhagyják az önálló Albánia területét.

Holnap lesz
a megyebizottsági tagválasztás

Kik a jelöltek?

Mozgalmas nap lesz a holnapi nap az egész Biharmegyében. Holnap választják meg ugyanis az uj megyebizottsági tagokat azok helyett, akiknek ez év végével lejár a mandátumok.

A legutóbbi választások alkalmával igen erős mérkőzés folyt le a 67-es és a függetlenségi pártok között. Akkor ugyanis még a koalició volt uralmon. Alig pár évre a választás után letünt a koalició napja és helyét a munkapárt foglalta el. Igy a bevválasztott függetlenségi megyebizottsági tagok csak viselték a tagsági cimet, de nem vettek intenziv részt a megye ügyének intézésében. A legutóbbi választáson a küzdelmet fokozta az is, hogy akkor még szó sem volt az államositásról és igy a bizottsági tagoknak a tisztviselők választásánál igen nagy hatalom volt a kezükben. Most azonban ez a jog elesik és igy a bizottsági tagság kizárólag a közügyek intézésében ad jogot.

Talán ennek tulajdonitható aztán az, hogy az idei választások iránt nem nyilvánul meg oly nagy érdeklődés, mint az előző években. Nagyobb küzdelem most csak ott lesz, ahol a képviselőválasztások alkalmával felkavart pártszenvedélyek még mindig lobognak. Ilyen hely kettő van: az ujfalusi és a székelyhidi járásokban. Ezek közül is a székelyhidi járásban meg tudott egyezni a két párt, ellenben az ujfalusi járásban teljes tüzzel mérik össze fegyvereiket a pártok. Berettyóujfaluban ugyanis a függetlenségiek első sorban jelölik *Hubert* Ottó járásbirót, aki a legutóbbi választás alkalmával a függetlenségiekkel szavazott. Megválasztása érdekében a párt erősen korteskedik.

A választások előreláthatólag minden komolyabb baj nélkül mennek végbe. A legtöbb helyen a választásnak csak holnap délután 5 órakor lesz vége.

Ez alkalommal sikerült megtudnunk több járásból a hivatalos jelöltek névsorát, melyet az alábbiakban közlünk:

A magyarcsékei járásban: a magyarcsékei kerületben Ertsey Zsigmond, Sterba Szabolcs.

Tenkei járásban: Gyantán Somogyi Géza, Schreier Herman, bélfenyéri kerületben Somogyi Ferenc, Berrán Kornél, tenkegörbedi kerületben Fildán Aurél, Középessy Kálmán, tenkei kerületben Fráter Emil, Sebess Gyula.

Biharkeresztesi járásban: a körösszakáli kerületben Miskolczy Imre, Dobó Imre, Mártonffy Bogdán, a komádi kerületben: Pálffy Bálint, Stolcz Gábor, a biharkeresztesi kerületben: dr Cziffra Kálmán, dr Grósz Armin, Szántó Lajos.

A derecskei járásban. A derecskei kerületben: Békéssy Sándor. A hosszupályi kerületben: Cséghy Andor, Kampel József, Fráter Barnabás, Benedek Lajos.

A szalárdi járásban. A hagymádfalvi kerületben: Ravazdy Barnabás. A csatári kerületben: Szücs Gyula, Kató Ferenc. A kismarjai kerületben: Kelemen József. A szalárdi kerületben: Fodor Gyula, Oláh Döme, Szabó István.

A székelyhidi járásban. A székelyhidi kerületben: dr Jakobi Emil, Magyary Miklós, Kiss Vilmos. A csokalyi kerületben: dr Szunyogh Barna, Fényes Zoltán. A bihardiószegi kerületben: Kovásznay Marcell, Balassa István, Klósz Lajos, Sáfrány Zsigmond. Az álmosdi kerületben: Végh István, Kiss Imre.

A vaskóhi járásban. Vaskóhi kerületben: Hesz Ágoston és dr Miskolczy Jenő.

Az élesdi járásban. Az élesdi kerületben: Szücs Aladár, Szabó Sándor, Róz Manó, Wesselényi Kálmán. A révi kerületben: Pap János, Csarni Viktor, Hollóssy Gyula. A nagybárodi kerületben: Bulzán Áron, Szabó Sándor, Janza Gyula, Krecz Viktor.

A béli járásban: Ferencsik Ödön, Heim Károly, Hanák Sándor, Ertsey Péter dr.

A Kolozsvári Egyetemi Énekkar Nagyváradon.

Az utóbbi időben egyre sürübben jelennek meg lapunk hasábjain cikkek, melyek a nagyváradi zenei élet fellendülését adják hirül. Szóvá tettük annak idején, hogy megalakult a filharmónikus egyesület, mely fókusza akar lenni a zenei müvészet kultiválásának s most megint olyan dologról kell hirt adnunk, mely az egész város uri társadalmában örömet fog kelteni s a zene- és énekmüvészet iránt érdeklődők régi óhaját fogja betölteni. Arról van szó, hogy a Kolozsvári Egyetemi Énekkar december elején hangversenyezni lerándul Váradra.

A terv nem uj. *Zsigmond* Ferenc áll. tanitóképző tanár, az „Egyetemi Énekkar igazgatója és dr *Fellner* Győző, az „Egyetemi Énekkar“ elnöke már régebben érintkezésbe léptek ebben a dologban *Rimler* Károly polgármesterrel, akkor azonban azt a választ adta a polgármester, hogy az akkori válságos pénzviszonyokat nem épen tartja alkalmasnak arra, hogy a kolozsváriak nagyobb anyagi sikerre számitsanak.

ÜNNEPÉLYES FOGADALOMTÉTEL AZ ORSOLYA-ZÁRDÁBAN.

Elzárkózni a pénz és haszontalan gyönyörök elől, nem ismerni az élet tengerének szennyes hullámait, nem tudni azt, hogy mi a tülekedés, az arany szennyét soha sem láthatni, maga a boldogság. Boldogok azok, akik közel a Mindenhatóhoz azt a szép, tiszta fehér életet élik, amit a Megváltó élt le.

Minden zárda, minden kolostor egy-egy darabja a Mester életének. Az emberiség megváltásáért feláldozott fenségesen mártir életnek.

Tegnapelőtt Nagyváradon az Orsolya-szüzek zárdájában apácaszentelés volt. Négyen öltöztek be noviciának és nyolcan tették le az ünnepélyes fogadalmat. Tizenketten tagadták meg magukat és tették le a hármas fogadalmat a szertartást vezető megyéspüspök kezeibe.

Maga a szertartás lefolyása meghatóan szép. Reggel 8 órakor a püspök vezetésével indulnak el a felszentelendő apácajelöltek a templomba. A templomajtóban nagyszámu papság és a zárdanövendékek ájtatos éneke várja őket.

Bent a templomban először szentségimádás, azután szentmise van. Ezután a megyéspüspök gyönyörü meggyőző beszédben ismerteti a fogadalom szentségét, jelentőségét és felhivja a fogadalom tevőket, hogy minden szenvedéssel és az emberekkel türelmesen viselkedjenek, mert ők Jézus menyasszonyai lesznek.

A tulajdonképeni szentelés ekkor veszi kezdetét. Minden jelölttől megkérdezi a püspök, hogy szabad akaratából, teljes lelki meggyőződésből lépnek be a rend tagjai közé. Mindenki könnyes szemmel, biztos lelkes hangon mondja ki az igenlő választ. Most csöndes litánia következik, amelyben részt vesz minden beöltöző, fogadalmat tevő és a jelenlevő pap. Litánia közben a püspök megáldja a belépni szándékozókat. Ezután a fehérruhába öltözött beöltözőket a püspök az oratoriumba vezeti és a főnöknőnek adja át és anyai gondjaiba ajánlja őket.

Az oratórium ablakánál a koszoruk és a szerzetes ruhák beszentelése után letérdelnek a püspök elé és a fogadalmat tevők fekete fátyolt kapnak és leteszik a tulajdonképeni hármas fogadalmat, és ezek szimbolumait, a menyasszonyi koszorut és a gyürüt kapják meg.

A fogadalmat tett szerzetesnők karéneke után a beöltöző jelöltek már szerzetes ruhában járulnak a püspök elé, aki lassan fejükre teszi a fehérfátyolt és a koszorut. Ők akkor lesznek a szerzet apácái, ha a fehérfátyolt feketére cserélik ki. A fehér fátyolt rendesen két évig hordják az ujonc tagok. Két év mulva ők lesznek a fogadalmattevők.

A tegnapelőtti szentelési ünnepélyt gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t., megyéspüspök végezte Spett Gyula apátkanonok és nagyszámu papság segédkezése mellett.

A nyolc uj apáca, névszerint Lorenz Anna — Mária Angela, Fessler Ilona — M. Orsolya, Hunya Teréz — M. Augusztina, Kirvay Mária — M. Crescencia, Rittli Mária — M. Ottilia, Szuporán Mária — M. Ágnes, Gnandt Erzsébet — M. Nincencia és Puntinger Erzsébet, aki Mária Emerica nevet vette fel. A négy beöltöző Borbély Mária — Mária Inocencia, Moldován Irén — M. Bonaventura, Rittli Lucia — M. Franciska és Rost Julia, aki Mária Erzsébet zárdai nevet vette fel.

A lélekemelő ünnepély után a fogadalmat tett növérek elfoglalták a kijelölt és a hivatásuknak megfelelő helyet. Ki tanitónő, ki pedig szolgálattevő. Azután ismét ráborult a szeretet nagy némasága a kolostorra és az uj növérek, mint Jézus menyasszonyai, halk imába kezdtek.

H. L.

SIRKOSZORUK
AJÁNLOM A N. É. KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE A SAS-PASSAGE ALATT LEVŐ VIRÁGÜZLETEMET, HOL
EGYSZERŰ ÉS A LEGDISZESEBB KIVITELŰ
SIRKOSZORUK
KAPHATÓK ÉS MEGRENDELHETŐK. KIVÁLÓ TISZTELETTEL Genda János műkertész.

Az „Egyetemi Énekkar“ vezetősége most ujból tervbe vette a Váradra való ellátogatást. Tekintettel arra, hogy a nagyváradi publikum még élénk emlékezetében tartja a pesti énekkarosokat, — akik pompás sikert arattak nálunk — a kolozsváriak méltán számithatnak a legmelegebb fogadtatásra. Az énekkar valószinüleg a helybeli jogakadémia ifjusága által rendezendő matinék egyik-másik programmszámát fogja betölteni s szerepeinek nagy jelentősége lesz még, hogy bizonyára hatalmas impulzussal segiti majd előre a helybeli jogakadémiai énekkar megalakitását.

Szlávy József
ragaszkodik a gyermekeihez.
—
Nem akarja nevelőintézetben hagyni őket.

Annak idején a Tiszántul irta meg elsőnek azt a szenzációs válópert, mely nemcsak a vármegye előkelő köreit foglalkoztatta, hanem munkát adott Magyarország minden nagyobb rendőrségének, sőt hat-hét ország rendőrségeinek is. Legutóbb Szlávyné, mikor megtudta, hogy az árvaszék elrendelte a gyermekeknek az anyától való elvételét, összepakolt és elmenekült eddig ismeretlen helyre.

Dr Davidovics Sándor Szlávy József ügyvédje valóságos detektiv módjára országról-országra követte a menekülő asszonyt, de nem tudta kézrekeriteni a gyermekeket. E közben tovább folyt az eljárás a hatóságoknál. A férj és feleség ügyvédje tovább mérték össze fegyvereiket. Rettenetesnél-rettenesebb beadványokban igyekeztek egymás feleit olyan világitásba helyezni, hogy az árvaszék kedvező határozatot hozzon.

Az árvaszék ugy határozott, hogy a gyermekeket egyik félnél sem hagyja. Határozatában kimondta ugyanis az árvaszék, hogy a gyermekeket elveszi az anya fenhatósága alól és az apának rendeli. Viszont azonban kötelezi az apát, hogy a két kis gyermeket az árvaszék által kijelölt nevelő intézetben neveltesse. Ily formán ugy az apának, mint az anyának módjában áll a gyermekeket meglátogatni és neveltetésükről kellőképen gondoskodni.

Az árvaszék intézkedései amennyire kielégitették eddig Szlávy József kivánságait, ép oly kedvezőtlenül hatott rá ez az ujabb intezkedés. Sehogy sem tud belenyugodni abba, hogy a gyermekek ne az ő fennhatósága alatt legyenek, hanem az árvaszék által kijelölendő nevelőintézetben nyerjenek elhelyezést.

Davidovics Sándor az árvaszék intézkedése ellen felebbezést jelentett be a közigazgatás gyámügyi felebbviteléhez. Ugyanekkor azonban Szlávyné ügyvédje sem pihent és szintén felebbezést adott be az árvaszéki határozat megváltoztatása iránt.

Az ügyben már a gyámügyi felebbviteli küldöttség is határozott s igy a hatalmas aktacsomó legközelebb a miniszter elé fog kerülni. A miniszteri határozat fogja majd eldönteni, hogy az évek óta tartó küzdelemben tulajdonképen a férjnek, vagy a feleségnek volt-e igaza.

A nagyszabásu ügy ezzel jóidőre elkerül Biharvármegyéből, ahol oly sokat foglalkoztatta a közvéleményt is. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a gyermekek utáni kutatás is meg fog szünni, mert Szlávy József rengeteg pénzáldozatok árán mindent elkövet, hogy az anyától visszaszerezze a gyermekeket még a miniszter döntése előtt.

A záróráról szóló szabályrendelet tervezet
—
A főkapitány jelentése.

Az üzleti záróráról szóló törvény tulajdonképen csak a fővárosra intézkedik határozottan, a vidékre nézve pedig a törvényhatóságokra bizza, hogy szabályrendeletet készitsenek a záróráról saját területeikre nézve.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara mint elsősorban kereskedelmi és ipari fórum, elkészitette a szabályrendelet-tervezetet Nagyvárad város részére, s azt megküldötte a város tanácsának.

A szabályrendelet-tervezetet, valamint annak indokolását és a nagyváradi kiskereskedők társulata által benyujtott kérvényt a tanács intézkedéséből, a rendőrfőkapitány áttanulmányozta s jelentésével együtt visszajuttatta a város tanácsához.

A főkapitány jelentéséből közöljük a következőket:

A város területén lévő üzleteknek a törvényes kategóriába sorozásnál a tervezetben kidomborodik a törvény intenciója és a Budapest székesfővárosban életbe léptetett záróratörvénytől mindössze két kisebb eltérést mutat. Az első eltérése a szabályrendelet-tervezetnek az, hogy a gyarmat- és füszeráru, valamint segédszemélyzetet alkalmazó szatócs üzletek kivételével, nyilt árusitási üzletek zárási idő tartama nem este 8 órától reggeli 6 óráig, hanem este fél 8 órától reggeli 6 óráig állapittatik meg. Ez a módositás indokolt Nagyvárad forgalmának, üzleti életének a fővárosénál jóval csekélyebb volta folytán. Városunkban a fogyasztó közönség a kategóriába sorozott üzletekből szükségleteit fél 8 óráig kényelmesen beszerezheti, nem volna tehát indokolt ide vonatkozólag a fővárosra vonatkozó intézkedést teljes egészében átvenni.

Viszont nem volna indokelt ezidőszerint még radikálisabb álláspontra helyezkedni. Az átmenet hiánya ugy a fogyasztó közönség, mint az üzleti élet szempontjából hátrányos következményekkel járna.

A kamara által elfoglalt álláspont mellett azonban részben indokoltnak látszik a kiskereskedők ipartársulatának idevonatkozó lag előterjesztett kérelme is. A kiskereskedők a tulnyomólag élelmiszereket árusitó üzletek közzé óhajtják a kiskereskedéseket, helyesebben szatócskereskedéseket soroztatni, hogy ilyképpen a rájuk kedvező zárórakategóriába bejussanak.

A törvény módot nyujtana a kérelem egészben való teljesitésére, de nem tennénk azáltal szolgálatot a törvény intencióinak: az alkalmazottak védelmének és a versenyviszonyok szabályozásának.

Ha már most a kiskereskedéseket általában besoroznánk a télnyomólag élelmiszereket árusitó üzletek közzé, egyrészt igen sok segéd személyzetet fosztanánk meg a tulhosszu munka törvényes védelmétől, másrészt nagyobb üzletekkel biró kis és nagykereskedők között méltánytalan versenyviszonyt teremtenénk.

Leghelyesebben véli a főkapitány, hogy a segédszemélyzet nélkül dolgozó és illetve szotócs kereskedések soroztassanak fél 9 órától reggel 6 óráig való záróra kötelezettek csoportjába.

A másik eltérése a szabályrendelet-tervezetnek a fővárosi záróra rendszertől az, hogy mig a fővárosban lévő cukorka, csokoládé, déligyümölcs és szeszt nem tartalmazó üditő italokat árusitó üzletek éjjeli 1 óráig nyitva tarthatók, addig a nagyváradi kamarai szabályrendelettervezet ezek záróráját este 10 órára javasolja megállapitani. Beillesztették azután a szabályrendelettervezetbe a drugeria cikkeknek árusitói a drugéria üzletek zárva tartásának ideje alatt a gyógyszertárakból való árusitásának tilalmát is. Ezt a tilalmat a törvény alkotásának egyik legfőbb indoka, a szabályrendelettervezet 3-ik §-ában kiemelt egyenlőtlen verseny megakadályozásának célzata teszi szükségessé. Kéri a főkapitány előterjesztésében, hogy a szabályrendelettervezetet a tanács vegye tárgyalás alá és a jogügyi szakbizottság meghallgatása után mielőbb a törvényhatósági bizottság előterjeszsze.

A „Világ“ a váradi káptalanról.

Valamelyik számában a Világ, a szabadkőmüvesek lapja a váradi káptalannal foglalkozik s mint szabadkőmüves ujság, természetesen nem a valóságot irja meg.

Meséket firkál össze csak a fantáziában létező milliós jövedelmekről s mikor a káptalan valamennyi gazdaságában első sorban a cselédség tisztességes megélhetését, gyermekeik neveltetését tartják szem előtt, mikor a káptalan gazdasági rendszere mintaként áll szociális intézkedéseivel: akkor a Világ nem átall akkora hazugsággal előállani, hogy a káptalan birtokain virul a „legnagyobb nyomoruság és legkétségbeejtőbb kizsákmányolás.“

Ekkora füllentés talán még akkor sem illik, ha csak szabadkőmüveseknek szól. Vagy a Világ olyan kevéssé tájékozottnak gondolja olvasóit, hogy azoknak minden vad rágalmat vigan beadhat?

Roppant humoros dolog az is, mikor *Fetser* Antal felszentelt püspökről azt irja a páholylap, hogy a váradi kanonoki jövedelem mellett a „solti“ apátság jövedelmeit is élvezi. Először is az az apátság nem solti, hanem cholti. Másodszor: csak cimzetes apátság és ennélfogva harmadszor: aki a Világban azt a tökéletlen förmedvényt nem

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK
méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készittetnek
Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)
ahol óriasi választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle szülészeti és betegápolási czikkek.
Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készittetnek. Telefon 419

restellte elkövetni, az megérdemelné, hogy annyi jövedelme legyen, mint a mennyit a cholti apátság jövedelmez. Lenne neki az egy hosszunapja mellett minden évben még 364.

ELMENEKÜLT ARANYGALLÉROS SZELADON.

Botrány a rendőrségi porta előtt.

A férj igazságot szolgáltatott.

Kedden éjjel tizenegy óra után valószinüleg édes álomba merült a rendőrségen minden ember. Alapos a gyanu, hogy a Kishidnál, a Szt. László-téren vagy a Bémer-téren posztoló rendőr valahol más vidéken járt, mert különben okvetlenül közbelépett volna és nem engedi az utcán megverni azt a hölgyet, akinek drága paradicsommadár toll hintázott a kalapján, prémes bunda simult termetére. S mivel nem volt rendőr, a hangos utcai botrány következőképpen folyt le.

Közvetlen a rendőrség világos kapuja előtt haladt karonfogva egy katonatiszt és egy hölgy, amikor utólérte őket egy Czája János termetü ur.

— Megálljanak csak egy szóra!

A megszólitott emberpár meglepődve fordult hátra az ismerős hangra. A hölgy a szivéhez kapott.

— Jaj az uram!

A katonatiszt szólni akart, de oly nagy volt a pillanat sulya, hogy néma maradt. A férj először kevésbbé törődött vele. Egészen elfoglalta a felesége, akihez a következő gyors kérdéseket intézte:

— Hol jársz te ilyenkor? . . . Mikor én egész éjjel kenyérért dolgozom, te lovagokkal sétálsz? . . .

Ezután rettentő dühének szabad folyást engedett. Egész meggondolatlanul leütötte kedves neje fejéről a diszes kalapot. Persze az ember ilyenkor nem gondol arra, hogy ha összetépi a felesége kalapját, neki kell majd ujat venni.

Csattanások is halatszottak, melyek a közelálló tömeg és tanuk állitása szerint nem csókok voltak. A hóditó lovag ugy látszik gyönge kisérletet tett a férj dühének lecsillapitására, mert a férj kiabált rá:

— Ne avatkozzék a dologba! Majd magától elégtételt kérek! Ki maga! Mi! . . .

A hölgy ezalatt sirva szedte föl levert kalapját, porolgatta, szemére, arcába huzta, hogy a kivánesi tömeg ne láthassa. A Körözs-part vasrácsa mellett már százan is álltak és senki sem mozdult, hogy megakadályozza a bosszus férjet.

Ugylátszik, hogy osztották a férj véleményét.

Alkalmas pillanatban a szeladon átment a nézők oldalára. Bus pillantást vetett a civódó házaspár felé s gyors léptekkel hadt az árnyékos Dudek-sikátor irányába. Azon átsietett a Teleky-utcába s eltünt az éji homályban.

Az ismeretlen házaspár pedig ellenkező irányba vette utját. A nép szétoszlott az esti világitás mellett lezajlott szinjáték után.

A napi-piacok szétosztása.

A közönség érdekében.

A nagyváradi élelmiszer-piac szétosztásának kérdése nem uj keletü. Nem kevesebb, mint majdnem egy félszázaddal ezelőtt beszéltek, sőt tárgyaltak is róla a város törvényhatóságában.

Ugyanis az 1870. év junius havában néhai *Szmetka* György tanitó mint városatya inditványára elhatározta Nagyvárad város közgyülése, hogy Várad-Váralja és Várad-Velence lakosai részére a Templom-téren napi élelmiszerpiacot állit fel. A közgyülés határozatának megvalósitása azonban oly sok nehézségbe ütközött, hogy évtizedekig nem lett az uj piacból semmi. Később azután egy-két kofa telepedett meg a Templom-téren, de ezek sem árultak egyebet gyümölcsnél és csak legutóbb lehet ott mást is kapni.

A város később, ezelőtt mintegy két évtizeddel Várad-Olasziban is megkisérelte a napi-piac felállitását s erre a célra Sal Ferenc-utca elejét jelölte ki.

A rendőrség a kellő meghirdetés után, egy szép nyári hajnalon nagy apparátussal kivonult a jelzett helyre, eladót fogni. Még ujságiró is volt már hajnali 3 órakor az uj piacon, hogy lássa a „telepitést". De minden kisérlet hiábavaló volt.

Ahogy pitymallott, jöttek a falusi eladók szép sorjában.

A rendőrtisztek téritgették, kapacitálták a jó falusiakat, hogy csak pakoljanak le, lesz itt olyan jó vásár, amilyet még nem láttak és még helypénzt sem kell fizetni.

Mintha összebeszéltek volna, egyhangulag azt válaszolták:

— Mán kérem, csak inkább elmegyünk a Kispiacra, hátha ott jobban elkel a portékánk — s azzal a faképnél hagyták a rendőrséget.

Szépen kivilágosodott, feljött a Nap, — de a piacot egyetlen zsemlyés kofa sátra jelezte.

Igy nincs még ma se Nagyváradon több napi-piac, mint a Szent László-téri.

*

A fentebbi adatok igazolják, hogy mily nehéz dolog a piac decentralizációja. Egész piacot áthelyezni aránylag könnyü dolog, mert a régi helyen egyszerüen betiltják az árulást s az eladó oda kényszerül menni árujával, ahova a hatóság kijelöli, de piac szétosztásnál nem lehet megparancsolni az eladóaak, hogy melyik piacon bocsássa eladásra áruját.

Ezzel a nehézségekkel megkell küzdeni most is a hatóságnak, ha Várad-Velencén rendes napi-piacot akar létesiteni, amint most tervezi.

Most arról van szó, hogy a Templom-téren a mostani kezdetleges piacot hogy helyezzék el a mostani helyéről, mivel a Templom-térnek a templom körüli részét gyermekjátszó térnek jelölik ki.

A főkapitány jelentést tett a városi tanácsnak, hogy ha a templom körüli teret gyermekjátszótérnek alakitják át, a piacot a Gitye-ház előtti négyszögü téren helyezi el. Ez a hely egy kisebb napi élelmi piac céljaira elegendő lesz, annál inkább, mert előre láthatólag a vidéki eladók nem fogják ezt a piacot elárasztani, hanem csak helybeli kofákból telnek ki az eladók.

A városnak azonban érdemes volna foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy tényleg létesüljenek a város különböző pontjain napipiacok, mert a közönségnek nagy szüksége volna erre.

Nehéz kérdés, de a közönség érdekében járna el, aki dülőre vinné az ügyet.

HIREK

* **A Katholikus Népszövetség** vasárnap délután 5 órakor a prem. rendi főgimnázium disztermében ünnepélyt rendez a következő müsorral:

1. Elnöki megnyitó. 2. *Kresznerits* Gyula: Krisztus és a szocializmus. 3. *Jakab* Odön: Az izgalom, szavalja *Haverland* Gusztáv. 4. Dalok, énekli *Székely* Lajos, zongorán kiséri dr *Várszeghy* Lajos. 5. *Kocsán* Károly: A kereszténységszociálizmus.

A meghivókat sziveskedjenek a csoportvezetők ma délután a Népszövetségi Hitelszövetkezetben átvenni.

* **Tosellit kifütyülték.** Rómából irják: A Teatro Nazionale-ban tegnap volt Toselli operettjének, A bizarr hercegnőnek első előadása. Az operett szövegét Lujza hercegnő és Reni iró irták. A szinház zsufolva volt kivánesi közönséggel. A szövegkönyv tudvalevően Lujza hercegnő sorsát tárgyalja. Az első fölvonás alatt a közönség még meglehetősen nyugodt volt és csak itt-ott lehetett pisszegést hallani. A második felvonást *valósággal kifütyülték*. A közönség *sipolt, dobolt és fütyült*. A botrány oly nagy lett, hogy a darab folytatására nem is lehetett gondolni és a harmadik felvonást már nem is játszották végig. A közönség egy része fel volt háborodva, másik része mulatott a zajos jeleneteken. A Teatro Nazionale természetesen rögtön levette müsoráról az operettet és más szinpadokon aligha fogják előadni a darabot.

* **Benczur Gyula tiszteletbeli doktor.** A király mint a hivatalos lap jelenti, megengedte, hogy a kolozsvári tudományegyetem tanácsa Benczur Gyula

TELEFON 10-70. LIFT. TELEFON 10-70.
MODERN FOTOGRAPHIA DAJKOVITS
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

festőművészt, a magyar főrendiház tagját, a budapesti festőmesteriskola igazgató-tanárát ötven éves művészi jubileuma alkalmával tiszteletbeli bölcsészet-doktorrá avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa.

*** Az uj polgári perrendtartás.** Dr *Fodor* Ármin kir. kuriai biró az uj polgári perrendtartás ismertetését tárgyazó előadásait a nagyváradi jogászközönség állandó nagy részvétele mellett tartja. Az előadások naponkint 5—7 óra közt a kir. itélőtábla disztermében folynak. Az utolsó előadás szombaton lesz. Itt emlitjük meg, hogy a nagyváradi jogászok dr Fodor Ármin tiszteletére pénteken este 8 órakor a Pannónia-éttermében társasvacsorát rendeznek. A vacsorára jelentkezni lehet az előadások alatt a kir. itélőtábla disztermében, továbbá az ügyvédi kamara hivatalos helyiségében kitett iveken, nemkülönben a kir itélőtábla elnöki titkáránál és dr Alliquander Kálmán kir. törvényszéki jegyzőnél.

*** A szabadkőmüvesek Szabadiskolája.** A Társadalomtudományi Társaság nagyváradi fiókja, a „mi tudósok", mozgalmat inditottak Szabadiskola létesitésére s tegnap értekezletet tartottak a városházán, amelyen a felügyelő-bizottságot megalakitották s *Rimler* Károly polgármestert kérik fel az elnökségre. A kilenchéten át vasárnaponkint tartandó előadások programmja kétségtelenül közérdekü, szükséges pontokat is tartalmaz, azonban a programmban társadalmi, történelmi kérdések is fel vannak véve, amit pedig legalább is némi aggállyal látunk, Biró Márk, dr Ágoston Péter, stb. szabadkőmüvesekről tudjuk, hogy milyen módon és alakban szoktak társadalmi kérdéseket, történelmi dolgokat feltálalni a közönségnek s most éppen az iparos közönségnek akarják a többi dolgok között a szabadkőmüves maszlagot, a páholyban követett elveket. Azt jól tudják, hogy ha egyenesen ilyen dolgokból állitják össze programmjukat, legfeljebb egymásnak tarthatnak előadást, mig igy a hasznos dolgok közzé csempészve sikerül hallgatóságot fogni.

*** Tüz a kispapok szőllejében.** Tegnap délután 5 órakor eddig ismeretlen okból meggyulladt a kispapok szőllejében egy kazal széna. A gyorsan kivonult tüzoltók Jeremiás János parancsnok vezetésével másfél órai munka után lokalizálták a veszedelmesnek igérkező tüzet: A korzón óriási rémületet keltett a tüzoltók rohanása és sokan kifutottak a tüz szinhelyére. A rendet Vadász József rendőrfelügyelő tartotta fenn. A kár biztositás utján megtérül.

*** Szerencsétlenség egy gyárban.** *Décsei* Lajos gépkezelő mezőtelegdi lakos, az olajgyárban van alkalmazva, f. hó 20-án a gépet takaritotta, mely üzemben volt, a törülő rongyot takaritás közben a távszivattyu elkapta, Décsei jobb kezével utána kapott a rongy után, mely alkalommal jobb kezének hüvelykujját leszakitotta az üzemben levő gép, kis fogas kereke.

*** Szacsvay Imre emléke.** Holnap október 24-én lesz 64-ik évfordulója, hogy vértanui halált szenvedett *Szacsvay* Imre városunk első népképviselője. *Szacsvay* Imre emlékét méltó kegyelettel ünnepli meg évenkint a Szacsvay-asztaltársaság. A kivégzés évfordulóján gyászisteni tisztelet lesz a vértanuk emlékezetére. Ez isteni tisztelet most a 64-ik évfordulón holnap, pénteken délelőtt 9 órakor fog megtartatni a Szent László-templomban s a gyászmise után a Szacsvay-szoborhoz vonulnak az asztaltársaság tagjai, az 1848—49-ik öreg honvédek és az ujvárosi róm. kath. el. fiuiskola növendékei tanitóikkal és megkoszoruzzák a szobrot. Este 8 órakor pedig ünnepi alkalmi összejövetelt tartanak a Szacsvay-asztaltársaság tagjai, a Rimanóczy-vendéglőben levő helyiségükben, a Körözs felőli oldalon, hol többek között megfognak jelenni a nagy idők tanui az 1848—49-ik öreg honvédek is, kik bizonyára szivesen látott vendégei lesznek a Szacsvay-asztaltársaság tagjainak. — A 48-as honvédegylet elnöke az ünnepély alkalmából a következő felhivást bocsátotta ki: Felhivás az 1848—49-es honvédekhez. Bajtársak! Folyó hó 24-én lesz 64 éve, hogy *Szacsvay* Imre, Nagyvárad város első országgyülési képviselője vértanui halált szenvedett. Ennek emlékére pénteken, október 24-én, reggel 9 órakor a Szent László templomban gyászmise fog tartatni. Felkérem 1848—49-es bajtársaimat, hogy az isteni tiszteleten megjelenni sziveskedjenek. Konvicska Ferenc elnök.

*** Megszökött gyerek.** A debreceni siketnéma intézet igazgatósága értesiti a rendőrkapitányi hivatalt, hogy az intézetből egy 7 éves Kiss János nevü siketnéma fiu megszökött. A fiu öltözéke tarka ing, ebbe be van irva a neve, hátul gombolós nadrágot visel, csizmában és hajadon fejjel tünt el Debrecenből. — *Schmidt* Ferenc 13 éves gyermekmenhelyi növendék folyó hó 17-én megszökött a helybeli intézetből. A fiu fejlett, intézeti szürkés kék ruhában volt a midőn a gyermekmenhelyről megszökött. — Nyul Áron 9 éves gyermekmenhelyi növendék a helybeli intézetből október hó 13-án megszökött. A fiun szürke ruha volt és téli sapkát viselt, zömök termetü és selypesen beszél.

*** A költözködés novemberben.** A közeledő novemberi költözködésre vonatkozólag számosan kérdezősködtek a rendőrkapitányi hivatalban, hogy miként történik november elsején a költözés, mert szombati napra esik november elseje s utánna a vasárnapi munkaszüneti idő. Szükségesnek tartja a rendőrkapitányi hivatal, hogy Nagyvárad város lakbérszabályzatának ide vonatkozó §-át ismertesse. 26. §. Bérlőnek joga van a kibérelt helyiségekre a beköltözést a negyed első köznapján reggeli 8 órakor megkezdeni, ugyanakkor az előbbi bérlő a kiköltözést akkor tartozik megkezdeni, hogy a lakás nagyságára való tekintet nélkül, ugyanaz nap, legalább 2 szoba kiüritve és átadható legyen. Eszerint az 1, vagy 2 szobából álló helyiség a kiköltözés napján egészen, ha pedig a lakás több szobából áll a második napon további 2 szoba, a 3 napon pedig az egész lakás teljesen kiüritendő, hogy át adható legyen.

*** A szépészeti szakbizottság ülése.** Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága pénteken, október hó 24-ikén délután 3 órakor a városház bizottsági termében ülést tart. Ezuttal a következő ügyeket tárgyalja a szakbizottság:

1. A Fő-utca, Szent János-utca és Bémer-tér uttest burkolatának felülvizsgálata s a fenntartás iránti javaslat. 2. A Borz, Uri és Beöthy Ödön-utcákban végzett aszfaltozó munkálatok átvétele. 3. Parcellázási ügyek. 4. Keréktalpszélességről s a terhes szekerekkel való közlekedésről készitett szabályrendeleti tervezet. 5. Munkáskertek létesitésének ügye.

*** Schwarzer Ottó báró temetése.** A városmajor-utcai gyászházban tegnap helyezték ravatalra a váratlanul elhunyt dr báró Babarci-Schwarzer Ottó főrend tetemét. A ravatalt a koszoruk halmaza boritja. Az elhunyt családjához a részvéttáviratok özöne érkezett nemcsak az országból, hanem a külföldről is. A temetés, amely holnap délután fél 3 órakor lesz, rendkivül impozánsnak igérkezik. Az elhunytat a németvölgyi temetőben, a családi sirboltban helyezik örök nyugalomra.

*** Elnöknőválasztás a Nőegyletben.** A biharmegyei és nagyváradi nőegylet 1913. évi október hó 23. napján délután 4 órakor, Biharmegye székházának kistermében rendkivüli közgyülést tart. A közgyülés tárgya: Egyleti elnök és pénztáros választása a legközelebbi évi közgyülésig terjedő időre. Nagyváradon, 1913. évi október hó 2. Özv. Grunwald Henrikné, egyleti alelnök.

*** Hol vannak a választási botok?** Berettyóujfaluban történt a legutóbbi képviselőválasztás alkalmával, hogy egy egész sereg embert fosztottak meg a sétapálcájától. A választás napján délután 6 órakor ugyanis kiadta a választási elnök a rendeletet, hogy a választás területéről mindenkit ki szabad bocsátani, de vissza csak azok jöhetnek, akinél nincs bot, sétapálca, egyszóval olyan szerszám, amivel verekedést lehet előmozditani. Erről a rendeletről azonban csak a csendőrök tudtak. Este 7 órakor, mikor legtüzesebb volt a választók hangulata, nagyon sokan tértek vissza a választás területére. A határnál azonban csendőrszurony fogadta az érkezőket.

— Kérem a botot letenni!

— De hiszen egész nap ezzel jártam.

— Parancs van rá, tessék visszafordulni, vagy a botot letenni.

— Kérem! Én . . .

— Mit teketóriázik! Fogja meg és hajtsa el azt a botot! Kiált egy harcias zsandárőrmester.

Talán még a szurony is előkerült volna, ha az illető nem enged és át nem adja a sétapálcát a csendőrnek, aki azt át is vette. Egész nagy halmaz finomabb, drágább és

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája Nagypiactér, Gitye házban megnyillott.

Mindennemü bank és kereskedelmi ügyek keresztülvitele a legrövidebb idő alatt.
Pénz közvetités olcsó kamat mellett.
Külön osztály: élet-, baleset-, tüz- és minden más egyébb biztositások.

olcsóbb sétapálcák, tényleg verekedésre alkalmas botok hevertek a csendőrök védelme alatt. És mi történt a választás után? A botok tulajdonosai rohantak a botok után. Ott azonban már sem csendőr, sem bot nem volt, csak por és por. A botok tulajdonosai azóta tudakozódtak a botok után, de senki sem tud felvilágositást adni. A megkárositott tulajdonosok zugolódnak emiatt a felületes eljárás miatt és lépéseket szándékoznak tenni, hogy jogos tulajdonaikat visszaszerezhessék. Elvégre ha nem is nagy értéket képviselnek azok a botok, de mégis a csendőrségnek tudni kell róla, hogy mi történt velük.

* **Szent László lovas szobra.** Mint már megemlékeztünk, *Tóth* István hirneves szobrászmüvész Nagyváradra jött, hogy itt gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t. püspökkel megállapitsa a Szent László lovas szobrának a terveit. A müvész gróf Széchényi Miklóssal és a káptalan néhány müértő tagjával most már teljesen megállapitotta a szobor terveit és arányait. Eszerint a lovas szobor a székesegyház előtti tér közepén lesz elhelyezve, háttal a templomnak. Szent László alakja a város felé néz. A szobor a talapzattal együtt nyolc és fél méter magas lesz. Tóth István tegnap el is utazott Nagyváradról.

A kolera. Október 18-án Kistokaj városrészben megbetegedett Indrics Erzséket nevü 19 éves leány. A bakteriologiai vizsgálat pozitiv ázsiai kolerát állapitott meg. Ennek következtében a főszolgabiró elrendelte Tokaj város határának vesztegzár alá helyezését, ugyszintén a hétfőn megtartandó országos vásárt is betiltotta. Az alispán kétszáz főnyi katonaságot rendelt ki az ellenőrzési szolgálatok teljesitésére.

* **Lapszemle.** A napokban a kezünkbe akadt egy székely napilap, amely ismervén a közönség amaz állandó és örökletes tulajdonságát, hogy mindig érdeklődik a nevettető apróságok iránt, a napi hireket füszerezni szokta egy-két ilyen humorosnak elkeresztelt esettel. A napokban aztán a következő két história jelent meg benne:

»Székelyföldön megy a vicinális, amikor egyszerre csak nyiltpályán megáll, Az utasok kinéznek az ablakokon.

— Mi az? mi az? Kérdik kiváncsian.

— Egy tehén van a pályán — feleli a kalauz.

Rendben van. A tehenet elhajtják a sinek közül s megindul a vonat.

Egy negyed óra mulva megint megáll, persze megint nyiltpályán.

— Mi az kalauz, már meg egy másik tehén van a sinek között? kérdi az egyik vigkedélyü utas.

— Nem kérem szépen, ugyanaz a tehén, feleli a kalauz.

* **Kiadó lakás.** 1 előszoba, 2 szoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekkel nov. 1-ére kiadó, Lakatos-utca 22. szám alatt.

* **Községek figyelmébe.** Tekintetes Községi Előljáróság! Tisztelettel értesitem, hogy a kolera elleni óvintézkedéshez szükséges, valamint egyébb járványok idején és a betegek elkülönitésére nélkülözhetetlen egyszerü járványkórházi ágyfelszereléseket stb. szakszerü kivitelben állandóan raktáron tartom, községeknek a legméltányosabban megszabott egységárban és 3 havi kamatmentes várakozásra szállitom. — Telefon 905. Kiváló tisztelettel: Weisz Kálmán Kossuth-utca 3. a Sas-szálloda mellett.

* **A tangó a Vigadó-mozgóban.** Kedves szenzációt tart meglepetésnek a Vigadó-mozgó igazgatósága. Pénteken este a mozi szinpadján bemutatja Antalffy Margitka a kiváló táncmüvésznő az idei táncszezon világhirü nevezetességét, a „tangó"-t, amit még Nagyváradon nem látott senki és amely tánc lesz rövidesen a legnépszerübb a parketten. Az érdekes duettben Antalffy Margitka partnere az ő első tango-tanitványa lesz. Jegyek előre válthatók a tőzsdékben. A mozi müsora elsőrangu slágerekből áll. Kiemelendő „A milliomos" 3 felvonásos modern dráma. Három pompás vigjáték és egy érdekes természeti felvétel van még a mai előadás müsorán.

* **Egy nagyváradi cég kettős kitüntetése.** Mi sem bizonyitja jobban a nagyváradi ipar és kereskedelem életerejét, mint hogy a napokban kettős kitüntetés ért egy helybeli céget. Ugyanis a helybeli *Rosenzweig-féle fűzőgyár* kineveztetett az állami tisztviselők, cs. kir. katonatisztek bevásárlási központ szerződéses szállitónak; továbbá „A Közigazgatási Tisztviselők Országos Egyesületének" szerződéses szállitójának.

x **Meghóditotta a hölgyeket** MLLE JULIETTE elsőrendü mellfüző különlegességeivel Szinház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

* **A Máv. és a Félix-fürdő.** Nagyvárad közönségének ama része, amely évek óta hiányát érezte annak, hogy október elseje után nincs megfelelő vonatközlekedés, amely lehetővé tenné a városi közönségnek, amely nincs abban a helyzetben, hogy a fürdőben lakjék, dacára annak, hogy ott a legolcsóbb penzió-rendszer van október 1-től bevezetve,) a Félix-fürdő valóban csodálatos gyógyhatásu forrásait használhassa, most örömmel fogják fogadni a MAV ama valóban üdvös intézkedéseit, hogy a Félix-fürdőből minden este egy külön vonatot indit Nagyváradra. Ezen naponta közlekedő különvonat beállitása következtében a Félix-fürdőbe Nagyváradról 4 órakor, vagy Várad-Velencéről 4 óra után a rendes belényesi vonaton lehet kiutazni. A nyár folyamán a belényesi vonatra vonatkozó felszállási tilalom, magától értetődik, megszünt. A fürdő használatára elegendő idő áll rendelkezésre, mert a visszautazás, minthogy a rendes belényesi vonat már este 6 óra 37 perckor indul ezen uj különvonaton történhetik, mely este 8 óra 02 perckor indul. Ugy a MÁV, mint a belényes—vaskóhi vonat igazgatóságát ezen üdvös, a város gyógyulást kereső közönségére rendkivül fontossággal biró intézkedéséért, a legteljesebb elismerés illeti. A fürdő kezelősége természetesen a legnagyobb előzékenységgel gondoskodik róla, hogy a fürdők mostantól fogva egész télen át is használhatók legyenek, a vendéglő üzemet fentartja, a fürdőpihenők, folyosók pedig állandóan fütve vannak, ugy hogy a meghülés veszedelme teljesen kizártnak mondható. Hisszük is, hogy ezen kitünő alkalmat a közönség tömegesen fel fogja használni és ugy a fürdőket, mint a vendéglőt is állandóan igénybe fogja venni.

Áruraktár leredukálása folytán

mélyen leszállitott árak

Kossuth-utca elején.

Kertész S. Sándor

női divatáruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendüek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vásznak, schiffonok, asztalnemüek. Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal teritők. Szőnyegek. Mosó barhetek, zephierek és kartonok. Kész női és férfi fehérnemüek. Paplanok. Szőrme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésáruk és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat mig a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2·40 kor. fél kilós próbadoboz 1·20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Frőhlich hentes üzlet mellett.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modelekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkivül jutányosan árusit.

x **Vörösbor!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje *96* fillér. — Csodaszép mézédes *csemegeszőllő;* kitünő pecsenye és *pezsgőborok; kőbányai* maláta és szalon *sörök, MERTZ NÁNDOR* csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: *448. sz.*

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készit: egyszerü és mű-butorokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemü asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

Uri fehérnemű, «FOWNES» kesztyű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár

Róth M. Utódánál.

x **A városligeti kútháznál,** közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szőllő-lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

x **Ingyen javitjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyákig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchényi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő **„Bartos harisnyája tartós.“ Helyi és vidéki telefonszám 1359.**

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Kaminger é

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal.

Telefon 1076. Telefon 1076.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangversenyez az országos hirnévnek örvendő szabadkai női tambura zenekar *Kurina* Mátyás karmester vezetése alatt egy elsőrangu erőkből összeállitott tambura és énekkar, naponta változatos müsorral, a társulat magán és ének számokkal müködik közre, a társulat tagjai., Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Pécsi Margit Szücs Annuska és Vég Micike énekesnők Kezdete este 8 órakor, szabad bemenet. Szives pártfogást kér Kurina Mátyás karmester.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20 25 számig 2 korona, 26—28 számig 4 korona 29—34 számig 5 korona. Fiu boksz cipő 35—36 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketénél*, Szent-János-utca, Kispipa mellett

x **Tekintettel a rossz pénzviszonyokra** leszállitottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyü 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi müszer, kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Értesités.** Tisztelettel értesitjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatunk u. m. iró és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszijak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérnemük, iskolai lüszter és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemü kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2·50 fillérért. 3000 elsőrendü férfi ing 2 koronától, gallérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilokban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Kórház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó automobilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Két jegász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönség szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti **angol kosztüm** és **felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeseket készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x **Este van, este van,** kiki nyugalomban kicsiny kis fiacskám alszik a karomban, bizonyosan álmodik kocsiról, lóról és egyébb játékról, hozok is én néki a **Párisi Bazárból.**

Egy jó házból való fiu tanulóul felvétetik fizetéssel

Tátray Gusztáv kézimunka üzletében Rákóczi-ut 4.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők

teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839. Telefon 839.

SZINHÁZ

Heti müsor.

Csütörtök: Cigányprimás.
Péntek: Gyimesi vadvirág.
Szombat: Faun.
Vasárnap délután: Diákhercegnő; este: Buksi. (Operette bemutató).

Cigányprimás. A Támlásszék 10. előadásai után, csütörtökön este a Cigányprimás kerül szinre, amely alkalommal Sárit Kállay Jolán játsza. A darab szereposztása egyébként ugyanaz, mint bemutató élőadáson volt. Cadeaut Radóc Ferenc játsza.

A gyimesi vadvirág. Pénteken este népszinmü előadás lesz a szinházban. Szinre kerül a Gyimesi vadvirág, amelynek idei reprizét őszinte örömmel fogadta a közönség. Ebben az előadásban Kállay Jolán kitünő népszinmü énekesnőnek bizonyult. Kerényi Irénnek is igen jó szerep jut, azonkivül Medgyaszay, Tóth Elek, T Pogány Janka, Angyal Ilka, Leővey és Tompa játszanak a darabban jelentősebb szerepeket.

A Buksi. Nap-nap mellett buzgón folynak a próbák a vasárnapi sok sikerrel kecsegtető bemutatóból, amelynek előadásában a szinház operette együttesének ismét

alkalma nyilik babérokat aratni. A Buksi egyike azoknak az operetteknek, amelyek nemcsak Budapesten arattak jelentős sikert, hanem bárhol csendül fel a Puppchen kedves, fülbemászó zenéje valóságos slágerré válik az operette, amelyet a kritika osztatlan tetszéssel fogadott. Nálunk a Buksi kitünő rendezésben és elsőrangu kiállitásban kerül szinre.

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy az

őszi és téli legujabb kalapformák megérkeztek.

Továbbá **a legszebb és legujabb divatu tol'ak.** Ugyszintén **átformázásokat jutányos árban** elvállalok.

Tisztelettel

M. WEISZMANN JULISKA

Nagyvárad, Bajza-utca 7. sz.

MULATSÁG

Tánctanitási jelentés. Tisztelettel értesitem Negyvárad és vidéke nagyérdemü közönségét, hogy Teleky-utca 13. sz. a. f. hó 15-étől tánciskolát nyitottam, melyben minden ujabb táncok, a legmodernebb stilben oktatva lesznek. Kedden, csütörtökön és vasárnap Párisi Tangó és gentri boston magánórákat intelligens uri családoknál ugy csoportok, mint egyes személyek, részére szivesen és előnyös feltételek mellett adok. Minden vasárnap kolon. Iskolai növendékeknek délután 5—7 óráig, felnőtteknek 8—10 óráig. Haladók is felvétetnek 6 korona tanitási dij mellett a tánciskola helyiségében a nap bármely órájában lehet és lakásomon: Telekiutca 13. sz. a. Becses pártfogását kéri tisztelettel: *Herlitska Nándor*, okleveles tánctanár.

SPORT

DKASE—NAC.

A kerületi bajnokság döntő mérkőzésének nevezhetjük a legközelebbi vasárnap délután Nagyváradon megtartandó DKASE NAC bajnoki mérkőzést. Ez a két csapat az, amely eddig veretlen. A kerületben jelentőségre számot tartó másik csapat a NSE és DTE már vésztettek el pontokat. A NSE-t tudvalevőleg három, a DTE-t egy vereség érték.

Most kell eldőlni tehát, hogy a két veretlen csapat közül melyik a jobb. A papirforma a NAC mellett szól, mert ez 4 : 1 arányban verte a NSE-et, mig a DKASE ugyanezt Szury nélkül csak 2 : 1 arányban tudta legyőzni. A papirforma azonban nem irányadó, különösen most nem mikor a DKASE a bajnokság érdekében minden lelkesedését és erejét bele fogja vinni a játékba. Növeli a DKASE esélyeit az is, hogy Janik a hires debreceni csatár, aki eddig fegyelmi büntetésből nem vehetett részt csapatában, vasárnap a NAC ellen már játszani fog. A bajnoki mérkőzés vasárnap délután fél 3 órakor lesz.

A NAC választmánya, ma csütörtökön este fél 9 órakor a Club kávéházban ülést tart. Kéretnek a választmányi tagok a pontos időben és teljes számban való megjelenésre.

TANÜGY

A tanuló ifju első órája a felkelés után.

Irta és felolvasta a főgimnázium első szülői értekezletén *Szmetka L. Ödön* igazgató.

Kilenc órai (este 9-től reggel 6-ig számitott) pihenés után minden egészséges gyermek felfrissült testtel, üde lélekkel ugorhat ki kényelmes, de nem puha ágyából. Akinek a vallása a nap első végeznivalójául az imádságot szabja meg, az vessen keresztet és rebegjen el rövid imádságot azért, hogy a menyben őrködő jó Atya őt is, övéit is az éjjel folyamán minden bajtól és betegségtől megőrizte és a nap feljöttével megujuló munkaidőre egészségben felébresztette. Ezt a sóhajtásszerü imádságot elmondhatja minden *egy Istent hivő* monoteista tanuló ifju, hiszen mindannyian gyermekei ők a jóságos Teremtőnek.

Az imádság után azonnal az éjjeli ruhának a nappalival való átcserélése előtt a 18 - 24°-os hidegvizben való alapos mosakodás következzék, a mely mindennapi mosakadásnak nem annyira a testre tapadó szenny eltávolitása a célja, hiszen nem is igen rakódik le a gyermekre olyan sok piszok, mint inkább a felfrissités, a külső légkörnyezet elviselésére képesitő alkalmazkodás..

A mosdást 50—60 karmozgás előzheti meg, majd a megtörölközés után a két kar közt kifeszitett törölközővel végzett hajlongó testmozgások pótolhatják igen célszerüen az ugy sem minden házban található és meglehetősen drága angol és svédrendszerü szoba tornaeszközöket.

Az öltözködés mindig a mosdást kövesse, a hálóingben és a már felhuzott nadrágban végzett mosakodás csak éppen hogy az arcot frissiti fel ugy a hogy, már pedig a hidegvizzel való felfrissitést váró idegek és izmok legnagyobbára nem az arcon, hanem a kar, a mell, a hát és a derék tájon. Az egész testnek mindennap megmosdatása, jobban mondva fürösztése ugy az idő, mint legtöbb háznál az alkalom hiánya miatt ugy sem lehetséges; elég az hetenkint, sőt a két két hetenkint mérsékelt (28—30 C fokos) melegségü vizben végzett fürdés.

A mosakodást, az öltözködést a megjelölt módon végző gyermek, ha 6 órakor kezdi a napot fél 7 órára teljesen befejezvén, igazán felfrissült testtel és üde lélekkel ülhet a maga kis külön asztalkájához, a melynek nem szükségképpen kell mahagoni vagy patisander fából készitett filigrán, tehát igazában véve semmire sem alkalmas, iróasztalnak lennie, elég arra a puha fenyőfából alkotott egy négyzetméter területü és záros fiókkal biró egyszerü asztal is, amelyet sötét barna szinüre azért célszerü befesteni, nehogy az asztal fehérsége firkálásra, gyanus figurák rajzolására serkentse az asztalkája mellett sokszor unatkozó gyermeket. Ugy méltóztassanak ezt a dolgot venni, mint mikor a tengerpartján játszanak ártatlan gyermekeink. — A sziklás, kemény pala, vagy gránitköves partok egy csepet se kötik le az ő figyelmüket; a homokos tenger szélen ellenben milyen szép alakokat vájnak be a laza talajba, milyen szép homokvárakat épitenek és milyen erős fövény bástyákkal köritik be ezeket az építményeket, miket a legelső tenger dagadás (jó magyarsággal dagálynak mondják) elseper, de az apadás után ujfent csak megkezdődik a homokvárak épitése. Ne irigyeljük kicsinyeinktől ezt a mulatságot és ne is tiltsuk el tőlük az architekturának emez ingatag alkotásait akkor, mikor mi nagyok olyan sokszor épitünk még ingóbb talajon, még állhatatlanabb anyagból készitett légvárakat, miknek lerombolására nem is kell a határás időszakokkal szabályszerüen beálló tengermozgás, csak egy kicsi szél; most pedig sokáig tart már a leggonoszabb indulatu erős szél.

Az iróasztal mellé ültetett szépen felöltözött és gondosan megfésülködött gyermek a 7 óráig tartó időt az előző nap délelőtti, tehát nem sötét esti, vagy éppen éjjeli óráiban megtanult leckéit olvassa át és ismételgetéssel elevenitse fel a hosszabb munkával rögzitett ismereteket. A gyermek leckéinek otthon való felmondatását csak abban az esetben tartom jónak, ha a szülő érti a kikérdezésre kezébe vett tárgyat. Azt, hogy a kedves mama az előtte nyitva levő könyvbe nézve hallgassa ki gyermekét és ahol ez elakad, ő a következő szónak a könyvből való elmondásával segitse tovább, igazán fölöslegesnek tartom, sőt ennek a a megszüntetésével ettől a szégyentől is meg akarom kimélni a kedves mamákat és papákat, a melynek pirja akkor jelenne meg az arcukon, mikor fiaik azt találnák tőlük kérdezni, hogy mi az a felhám a hamvasszilván, vagy mit jelent az, mikor a Szvabrad-dombocska bifurcatiora kényszeriti a Visztula és a Duna vizvidékét összekötő Allinica nevü patakot. Erre a kérdésre nagyon nehéz ám megfelelni, kedves Kollégáim, ha pedig adósok maradnak a feleletteel, akkor már egy tégla hull ki abból a piedestából, amelyen minden szülő tekintélyének minden gyermek szeme előtt állania kell.

A kellő szaktudással biró és pedagogiai jártasság nélkül sem szüköldödő szülők jól teszik, ha maguk is előbb elolvasván a kikérdezni szándékolt leckét, betett könyv mellett tudakozódnak a leckére kitüzött anyag tartalmának, de nem szavainak helyes tudása felől.

(Folyt. köv.)

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

§ A Szalontai Friss Ujság sajtópere. A nagyszalontai képviselőválasztás után még 1910. évben, amikor Tisza Kálmánt képviselővé választották, *Neményi* hirlapiró egyik fővárosi lapban hosszabb cikket irt, amelyben *Csanády* főszolgabiróról azt állitotta, hogy a választás alkalmával törvénytelenül járt el. A főszolgabiró sajtópert inditott a hirlapiró ellen és a főtárgyaláson többen igazolták a hirlapiró állitását, igy *Vargha* Zoltán nagyszalontai bankigazgató is. És most került ez ügybe a Szalontai Friss Ujság, Nagyszalonta munkapárti krajcárosa. *Medzihraczky* Gáspár felfüggesztett tb. szolgabiró azt irta *Vargha* Zoltánról a Szalontai Friss Ujságban, hogy tudva hamisan vallott a sajtóperben. A bankigazgató sajtópert inditott a cikkiró ellen, kinek ügyét tegnap tárgyalta az esküdtbiróság *Vámosy* Mihály törvényszéki biró elnöklete alatt. Medzihraczky hajlandó lett volna bocsánatot kérni, a főmagánvádló azonban kérte a tárgyalás lefolytatását és a vádlott megbüntetését. Az esküdtbiróság az

esküdtek verdiktje alapján Medzihraczkyt bünösnek mondta ki a nyomtatvány utján elkövetett rágalmazás vétségében és ezért 2 havi fogházra és 400 korona pénzbünteiésre itélte. Az itéletet közölni kell a Szalontai Friss Ujságban is. Az elitélt az itélet ellen semmiségi panaszt jelentett be.

Két csőd. A nagyváradi kir. törvényszék csődbirósága az öngyilkossá lett Fischer József hagyatékára elrendelte a csődöt. Csődtömeggondnok *Rigó* Loránd ügyvéd, helyettese dr *Weimann* Izsó. Ugyancsak elrendelték a csődöt Salgó László nagyváradi bőrkereskedő ellen. Csődtömeggondnok dr *Berkes* József ügyvéd, helyettesse *Középessy* Emil dr.

TÁVIRATOK

■■■

Tisza István győri diszpolgár.

Budapest, okt. 22.

(Saját tud.) Gróf Tisza Istvánnál ma déli 12 órakor tisztelgett Győr város 40 tagu küldöttsége, mely átadta a miniszterelnöknek a diszpolgárrá történt megválasztásáról szóló diszoklevelet. A pompás kiállitásu oklevelet a polgármester nyujtotta át szép beszéd kiséretében Tiszának, aki azt megköszönte. Tisza István köszönő beszédében hangoztatta, hogy kötelessége teljesitésében nem ismer akadályokat és nem fog tanusitani semmiféle habozást. Kijelentette, hogy küzdött ő már sokkal nehezebb időben is és reméli, hogy a mostani küzdelme sem fog eredménytelen maradni. Este nagy bankett volt, melyen Tisza pohárköszöntője alatt a városokra tért ki. Hangoztatta, hogy a vidéki városokban ma már meg van mindama kellék, mely a fejlődéshez szükséges és nem szabad félretenni a vidéki városok fejlődésre irányuló törekvéseit.

—

A dragonyosok bajusza.

Bées, okt. 22.

A hadügyminiszter egy régibb keletü rendeletet léptetett ma ujból életbe. A rendelet szerint a hadseregben kizárólag a dragonyosoknak van megengedve az, hogy bajuszokat borotválhassák. A rendelet a hadsereg tisztikarában nagy visszatetszéssel találkozott.

—

A zágrábi kolerajelentés.

Zágráb, okt. 22.

Ma jelent meg a kolerára vonatkozó hivatalos jelentés. Eszerint Horvátországban az utóbbi héten 57 kolera eset fordult elő, melyből 26 halállal végződött.

—

Titokzatos merénylet a Duna partján.

Budapest, okt. 22.

(Saját tud.) Tegnap este a Duna partján járó-kelők hangos segélykiáltásra lettek figyelmesek. Keresni kezdték a kiáltások eredetét és ekkor a folyam partjától kiszögelő kőre kapaszkodva egy 15 éves fiut találtak. A fiut a rendőrségre vitték, ahol elmondta, hogy őt megtámadták és a Dunába dobták, honnan csak nagynehezen tudott kimászni. A rendőrség meginditotta a vizsgálatot.

—

Az osztrák honvédség létszámát felemelik.

Bécs, okt. 22.

Mint a Zeit jelenti, a Landwehr hegyiosztagok és ötvenhét gépfegyverosztály békelétszámát föl fogják emelni. A Landwehr egész létszáma tehát 1915-től ötvenötezer ember lesz az eddigi 53,444 emberrel szemben.

—

A bolgár miniszterek pöre.

Szófia, okt. 23.

A „Bulgária“ jelenti, hogy a főtörvényszékhez már megérkezett a feljelentés Sawoff és Petroff volt miniszterek ellen. A feljelentés 591 tanunak, köztük sok politikusnak kihallgatását kéri.

—

Albánia kiüritése.

Belgrád, október 22.

Az Albániában levő szerb csapatok parancsnoka szigoru utasitást kapott a kormánytól, hogy a csapatokat legkésőbb szombatig vigye a szerb határra. A megszállott pozíciók kiüritése, bár sok nehézségbe ütközik, mégis eléggé gyorsan halad.

A „Piemont“ jelentése szerint több helyen a tisztek ellenszegültek a visszavonulási rendelet végrehajtásának.

—

Csanády Jenő sajtópöre.

Budapest, okt. 22.

Hónapokkal ezelőtt történt, hogy Nagyszalontán a Szalontai Lapok akkori szerkesztője Neményi Vilmos olyan dolgokat követett el, hogy Csanády Jenő főszolgabiró kénytelen volt közbelépni és Neményit eltoloncoltatni Nagyszalontáról. Neményi nagyszalontai szereplésének Budapesten volt a folytatása, ahol a Népszavában megtámadta Csanádyt és olyan dolgokat irt a főszolgabiróról, hogy kénytelen volt a sajtópert meginditani ellene. A budapesti esküdtbiróság tegnap foglalkozott a dologgal. Az esküdtek Neményit bünösnek találták és ennek alapján a biróság 3 havi fogházra itélte.

A szerkesztésért felelős
Dr VUCSKICS GYULA.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.
3 pár kötött zokni 78 fill, 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jo minőségben 1·94 kor., női ingek 1·94 kor. Zsebkendők drb 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülök 30 fillértől.
Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

ad. 106161—II. 1913.

Hirdetmény.

a III. oszt kereseti adóra vonatkozó 1913 évre, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó 1913 évre elkészitett kiszámitási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókivetés körüli eljárás tárgyában.

A III. oszt. ker. adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozásokról és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletekről az 1913 évre szerkesztett és az adókivető bizottság elé terjesztendő adókiszámitási javaslatokat kitüntető lajstromok f. évi október 20—27 napjain át 8 napra a város házánál kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt irásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókivető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hirdetmény utján tudósittatnak — terjeszthetők elő.

Az adókivető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (I. 1883. XLIV. t.-c. 24. §.)

Az adókivető bizottság a kitüzött sorrend szerint minden egyes községre nézve megvizsgálja az adózók 1913 évre benyujtott bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készitett adókiszámitási javaslatokat s tekintettel az illető adózó vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésére álló adatokra, megállapitja minden egyes adókötelesnek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajsromba bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókivető bizottság végzése kihirdettetvén, az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt élőszóval az iránt nyilatkozni, kivánja-e ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felebbezni.

Hason nyilatkozatra van jogsitva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél bebizonyithatni, akar saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A felebbezés indokainak irásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő felebbezőnek a kihirdetéstől számitandó 8 napi határidő adatik.

Az az adózó, aki az adókivető bizottság ülésében akkor, midőn adóügye tárgyaltatott jelen nem volt, a bizottság végzése elleni felebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szólgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számitva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, midőn az adókivető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, irásbeli végzéssel külön értesiti oly hozzáadással, hogy ha e végzést felebbezni kivánja, az abbeli felszólamlás irásban a végzés kézbesitésétől számitandó 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél vevény mellett benyujtható.

Ellenben azon adózók, kik abban a községben (városban), melynek adólajstromában adójuk kivettetett nem laknak és az ülésben jelen voltak a hozott határozatról irásban értesittetnek felebbezéseiket a végzés vételétől számitott 15 nap alatt nyujthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felebbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a felebbezés tárgyát képező adóösszege, a mult évre kivetettnél nagyobb, a felebbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen szóval vagy irásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesitésétől számitott 15 nap alatt a kir, pénzügyigazgatóságnál adandó be s felette a magyar kir. közigazgatási biróság határoz.

A panasznak halasztó hatálja nincs. (1883. évi XLIV. t.-cz. 34 §.)

Kelt Nagyvárad, 1913 év október hó 19 n.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

A Katholikus Népszövetség
nagyváradi szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A Katholikus Népszövetség
jogvédő irodája.

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékosságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A Katholikus Népszövetség
biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállitmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül útipodgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

LÉVAI MÁRTON
r.-t.
sirkőraktára és kőfaragó telepe
Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tüz- és betörésmentes
pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesitett **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély dij ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrénykékben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágositással szivesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

UFI YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN
FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.
Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u 6. (Sonnenfeld-palota)** és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt.** Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A
jó bornak
nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy

papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Olcsó és szép sirkeresztek

cement alappal fejfák, sirtablák domborura préselt betükkel kaphatók

Maár Lajos és Testvére
lakatosoknál
Teleky-u. 45.

Megszabadul a gondoktól

ha egy szórakoztató hangszert hozat
Wâgner „Hangszer-Király"-tól
Budapest. József-körut 15. (Telefon.)

Hegedü, 16 drb. felszereléssel 12 korona.
Táragotó, billentyükkel 16 korona.
Amerikai Gitár citera, kottákkal 16 korona.
Családi hangverseny harmonika 16 korona.
Mandolin vagy Guitár 16 korona.
Ébenfa fuvola 1 minőségü 16 korona.

A milánói, párisi és londoni kiállitáson az első dijjal lett kitüntetve. Javitási szakmühelyek.
Fényképes hangszerárjegyzék ingyen! Ovás! Ügyeljünk a «Wágner» névre és a 15. házszámra.

Melocco Péter cementáru gyár és épitési vállalat részvénytársaság
Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.
Nagyváradi fióktelep: Szőlős-u. 16.
Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kút gyürüket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton épitési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü épitését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghivást az ország bármely részéből elfogad

Merza Kálmán
szijgyártó, nyerges és bőröndös mester
Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot,** nyerget és versenyostorokat. Kivánatra megrendelés után is készitek a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltünő szolid árak mellett.**

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, **de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni** helytelen és utánzott **kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant,** ha az itt jelzett **eredeti készitmény** nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a **világhirü cég** magyarországi képviselete:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerü levelezőlapra azonnal választ és közli hol szerezhető be az

eredeti minőség.

Kapható **Nagy-Váradon: Farkas István** és **Darvas István** drogeriájában.

Vas- és rézBUTOROK

még csak rövid ideig mélyen leszállitott árban kaphatók

Tonk Emilnél

Rákóczi-ut 13. sz.

Tüzijáték kiállitás

Özv. Kádár János-né

elsőrangu füszer- és csemege kereskedésében.

a legelsőbbrangu különlegességek előnyös **bevásárlási forrása.**

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz. Telefon 85. sz.

„AGRICOLA“

Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat

Temesvár.

Folyósittat: törlesztéses jelzálogkölcsönöket **I., II. helyre ingatlanokra** és városi **bérházakra.**

Tisztviselői kölcsönöket olcsó kamat mellett. **Iparvállalatok** finanszirozását elvállalja.

Elvállalja ingatlanok parcellázását és az ehhez **szükséges tőkét** megszerzi

Hosszabb hitelre szállit mindenféle mezőgazdasági vetőmagot, gazdasági, ipari gépeket és technikai cikkeket.

Megbizásból keres megvételre különféle nagyságu bérleteket és mezőgazdasági ingatlanokat s kitermelésre alkalmas erdőket.

Kérjen ajánlatot!

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipereszappan, kozmeticai, arc- és kézápolási, haztartási, hajápolási és általában mindenféle a kosmeticába vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnal akarja beszerezni, ugy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszer és háztartási értesitőnket» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszer és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Kőfaragó-u. 7. sz.

Fontos értesités!

Tisztelettel értesitjük a nb. közönséget, hogy illatszer és háztartási üzletünket a folytonos emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolitása céljából, kénytelenek voltunk tetemesen

megnagyobbitva áthelyezni:

Budapest, VIII, Kőfaragó-utca 7. szám alá,

ahol ezentul mindennemü szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elégithetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket, igen tisztelt vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentul minden hónapban egy

ingyen bevásárlási napot rendezünk.

Minthogy ezen ingyen nap feltételeit itt részletezni, helyszüke miatt, nem lehet. Kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent **24 oldalas illatszer és háztartási értesitőnkkel együtt kivánatra bárhova, ingyen és bérmentve megküldünk.** Cimünk:

Parfumerie „Hez“ illatszertár és háztartási cikkek szaküzlete, Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7. szám.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntartók,

valódi porosz fütőszén

házhoz szállitva 50 K° zsákokban kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Riszló

különlegességek vaskereskedése

Rákóczi-ut.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.